

УДК 657.000.141

Бочуля Тетяна Володимирівна,

канд. екон. наук, доц.,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту,
Харківський державний університет харчування та торгівлі
(61051, Україна, Харків, вул. Клочківська, 333)

E-mail: bochulya@i.ua

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДХІД У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕСУ

АНОТАЦІЯ. Інформаційне забезпечення бізнесу сьогодні цікавить усіх дослідників, які висловлюють різні думки стосовно цього питання. У запропонованій статті обґрунтовано необхідність базування бухгалтерського обліку на філософському підґрунті. Інформація сьогодні викладена через корисні знання, що є складовими управлінських процесів. Серед різних можливостей, які можна опанувати через управління знаннями, недостатньо розвиненим є пізнання інформаційного світу шляхом зміни світогляду. Спираючись на попередні дослідження щодо філософії у бізнесі та економії, оформлено поняття «метаоблік», що вміщує в себе ідею цілісної системи обробки, зберігання та розповсюдження між різними групами користувачів інформації-знань, які відображають всі сторони фінансово-економічного життя бізнесу, що в повній мірі може і має бути застосовано до бухгалтерського обліку. Таким чином, визначено початок експерименту щодо оптимізації інформаційно-аналітичного забезпечення бізнесу через координацію інформаційної енергії стосовно фінансово-господарського стану підприємства. Наведено можливість відійти від усталених шаблонів без порушення основ теорії і методології обліку, що дозволить майстерно вправлятися з методами, принципами та процедурами бухгалтерського обліку для розвитку бізнесу. Через поняття мета обліку змінено уявлення про обліковця та доведено його приналежність до митців, які через розробку облікової політики, згідно власного бачення суб'єкта господарювання, визначають механізм управління підприємством. Запропоноване дослідження є початком подальшої ґрунтовної роботи, в якій планується розширити внесені пропозиції, поглибити сформовані погляди та знайти нові можливості для розвитку інформаційно-аналітичного бізнесу у відповідності до реалій сучасності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бухгалтерський облік, інформація, знання, філософія, метаоблік.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Інформації сьогодні віддана першість у підтримці та обслуговуванні суспільно-економічних відносин. До інформації висуваються підвищені вимоги, що не обмежуються достовірністю та своєчасністю. Дані, якими оперує

користувач, мають бути «надінформаційними», тобто такими, що здатні перевершити первісні очікування та потреби. Користувач прагне не обмежуватися виконанням своїх професійних обов'язків, а й розвиватися як спеціаліст, особистість, митець. Під митцем розуміється не тільки «служитель Мельпомени і Талії» або майстер образотворчого мистецтва. Митцем є той, хто створює нове, генерує ідею, талановито використовує свої здібності, зокрема, й у економіці, інформації, технологіях тощо. Розвинути такі здібності можливо, якщо виховати філософські думки, що є джерелом істини, необхідної для переведення в реальність всіх сторін життя людини. Це намагання сформувати знання про суспільно-економічні, політичні, культурні процеси через міркування, що орієнтує індивіда у зовнішньому середовищі. Філософський підхід у бухгалтерському обліку набуває особливої актуальності, оскільки визначена потреба модернізувати обліково-звітне забезпечення до рівня універсального. Дані бухгалтерського обліку мають зорієнтувати користувача у фінансово-економічних відносинах і допомогти зайняти та обґрунтувати позицію щодо минулого, теперішнього та майбутнього бізнесу для його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тему філософських аспектів у бухгалтерському обліку не можна назвати широко популярною, проте вона викликає зацікавленість серед провідних учених, названих реформаторами за їх сміливі ідеї в науковій полеміці. Питання філософії щодо економіки та бухгалтерського обліку, наукового підґрунтя в обліковій системі, динаміки бізнесу через розвиток інформаційного світогляду розглянули В.В. Бондарчук, А.В. Гартвич, М.П. Іщенко, Ш. Карімов, С.Ф. Легенчук, І.І. Руденко, Т.В. Семкіна, О.А. Сизоненко, Л.К. Сук, П.Л. Сук, Е.В. Худо́ба, І.В. Чекотін, Л.І. Чистякова.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Постала потреба поглибити та розвинути запропоновані дослідження і внести пропозиції стосовно інтеграції бухгалтерського обліку з філософськими атрибутами і розвитку його звітного результату в форму пізнання фінансово-економічних характеристик окремого суб'єкта господарювання та економіки в цілому. Філософські аспекти є невід'ємним атрибутом інформаційно — себе опосередковано до неї.

Формулювання мети і завдання дослідження. Метою дослідження є пошук нових можливостей для розвитку інформаційно-

аналітичного бізнесу аналітичної системи у відповідності до реалій сучасності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Філософія задіяна до всіх без виключення наук. Її початок в історії поступово розповсюдився на техніку, технології, економіку, бізнес. Інформація є невід'ємною складовою світу, забезпечуючи його еволюцію через формування реальних образів матерії та енергії та їх розповсюдження з метою отримання «ідеального» знання. Філософія інформації отримала розвиток на підставі інтеграції технологій, комунікацій, людини. Інформація має різне, багатогранне виявлення, що спонукає філософію інформації класифікувати за видами, типом, призначенням інформації. Бізнес сучасності залежить від інформації більше ніж від матеріальних ресурсів, оскільки функціонує в час агресивної конкуренції та ускладнених фінансово-економічних відносин. Інформація, а вірніше, знання дозволяють перебачити перебіг подій, зорієнтуватися з метою і завданнями, визначитися з можливостями та стримуючими факторами.

Крім вимог, що стали традиційними, зокрема, організаційних, комунікативних, інформаційних, до системи бухгалтерського обліку висувуються інтелектуальні, етичні, інноваційні, що у сукупності розвивають бізнес-світогляд. Систему бухгалтерського обліку можна інтерпретувати як «групу по інтересам», у якій налагоджені відносини професійного бізнесу, інформації, математики, філософії та психології. Інтереси цієї «відкритої групи» є регулятором усіх інформаційно-аналітичних процесів, які відбуваються на мікро- та макрорівнях у бізнесі. Відкритість групи пояснюється залежністю обліковців від вищого управлінського персоналу та зовнішніх користувачів одночасно. Обліковці не можуть закрити свою роботу до моменту формування кінцевого інформаційного продукту. Вони мають враховувати думку щодо організації обліку від управлінців, які не завжди мають професійну освіту. Це не жорстка регламентація роботи обліковців, хоча для них розроблені відповідні посадові інструкції і ряд зобов'язань. Обліковці не синкретичні, оскільки абстрагуються від вражень на користь зв'язку конкретних речей. Синкретизм проявляє себе у формуванні управлінських рішень, які потребують нестандартних мислення і сприйняття суспільно-економічної реальності. Обліку притаманне авторство спеціалістів, які досягнули

умови існування інформаційно-технологічної цивілізації. Бухгалтери не ретранслюють фінансово-економічну інформацію, а пропонують підсумок діяльності суб'єкта господарювання згідно розробленої схеми облікової політики в «авторській редакції». Складання звітності для різних груп користувачів вміщується у системно-дієвий підхід, що передбачає формування особистої цільової установки, під яку розробляються способи її досягнення, що відразу реалізуються на практиці. Обліковці у формуванні політики спираються на здоровий глузд, правила, потреби та інтереси. Тому бухгалтерський облік неможливо порівняти з жодною наукою, теорією, філософією. Згідно висновків відомого вченого-новатора, якому притаманне філософське бачення щодо бухгалтерського обліку, С.Ф. Легенчука: «Наукова теорія бухгалтерського обліку є множиною висловлювань (принципи, фундаментальні і окремі теоретичні закони, емпіричні залежності і дані спостережень) про деякий клас ідеальних об'єктів, їх властивості і відносини, є системою доказів і методів пояснення та роз'яснення явищ в відображуваній частині дійсності» [1, с. 214]. Бухгалтерський облік завжди займав особливе місце серед інших наук, інформаційних систем, інститутів, що регулюють суспільно-економічне життя і встановлюють формальні та неформальні правила існування.

Визначального рангу бухгалтерському обліку ще на початку XVII ст. надав відомий іспанський учений, провідний діяч у сфері бухгалтерського обліку Бартоломео де Солозано, висунувши тезу про абсолютизацію бухгалтерського обліку, який «...стоит выше всех наук и искусств, ибо все нуждаются в нем, а он ни в ком не нуждается» [2]. Така заява є проявом максималізму, оскільки порушується баланс природної інформаційної рівноваги. Помилково применшувати роль та вагу бухгалтерського обліку, проте недоречно абстрагувати його від інших наук і ставити вище. Зокрема, уразливість бухгалтерського обліку підкреслив відомий французький економіст Ш. Пангло, розшифрувавши його в якості чутливого інструменту [3, с. 199]. Бухгалтерський облік був, є і залишиться складною категорією, що виходить за рамки всіх можливих оцінок та пояснень. Це «арифметика», без якої неможлива «вища математика».

Бухгалтерський облік названий філософією бізнесу [4]. Отже, щоб досягнути масштаби філософського перетворення бухгалтерського обліку, слід зрозуміти, яка модифікація відбулася

з бізнесом. Наразі, під впливом процесів інтелектуалізації та технологізації бізнесу притаманні нові риси та принципи, для яких визначальним базисом є свідомість підприємця. Логіка, розрахунок, точність співіснують з творчістю, новачіями, іншим світосприйняттям. Бізнес набув статусу «мета», про що першим заявив у своїй неоднозначній праці «Метабізнес» відомий бізнес-тренер Ш. Карімовим [5], який представив бізнес як певний вид мистецтва для управління підприємницьким життям з метою досягнення результатів відповідних до реального часу. Ідея Ш. Карімова полягає в інтеграції непохитних принципів світобудови для управління бізнес-сучасністю через власну цільову установку. «Мета» означає «більше», «краще», «досконаліше». І цією приставкою не слід обмежуватися тільки в бізнесі. Якщо є підстави застосувати ідею енергії, цільової установки, світосприйняття до бізнесу, то з таким самим результатом можна оптимізувати його філософію — бухгалтерський облік.

Пропонуємо застосувати до бухгалтерського обліку поняття «метаоблік», що вміщує в себе ідею цілісної системи обробки, зберігання та розповсюдження між різними групами користувачів інформації-знань, які відображають всі сторони фінансово-економічного життя бізнесу. Із впровадженням поняття «метаоблік» розпочато експеримент з осягнення координації інформаційної енергії, збагаченої фінансово-економічними показниками, що передбачає необмеженість можливостей в інтерпретації даних для створення управлінського образу, втілення якого є не тільки рішенням для конкретного моменту, а й компромісом знань і реальної дії. Пропозиція метаобліку походить з уявлення бухгалтера як митця, що перетворює професійні знання на творчу енергію для досягнення інформаційного успіху. Бухгалтер є спеціалістом, який не тільки існує, а й творить сучасний енергоінформаційний період розвитку суспільства. Тому, крім професійних знань потрібні знання іншого роду — професійна підсвідомість, яка допомагає не тільки виконувати свої безпосередні обов'язки, а й упереджувати несприятливі, непередбачувані події. Метаоблік — це перехід до нового, іншого, заснованого на перетворенні різних видів інформації, її узагальненні та передачі за місяцями споживання, стану опанування даних, що виражає самопізнання (рис. 1).

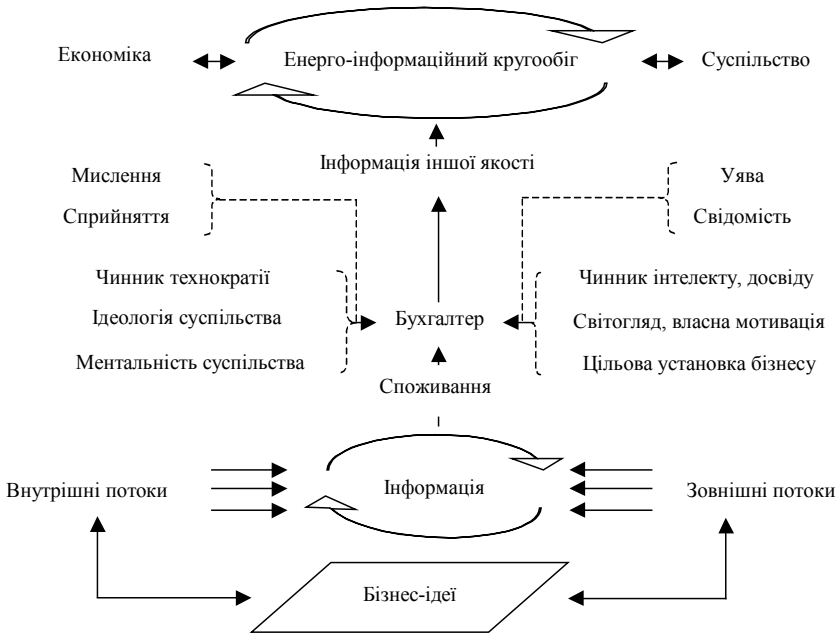


Рис. 1. Схематична інтерпретація метаобліку

Рівно як Інтернет сприймається в якості глобальної мережі міжособистісних комунікацій, так само бухгалтерський облік визначений як дещо масштабне, що проникає у всі сфери існуючого: економіку, суспільство та культуру. Інформаційною базою модернізації сучасного бізнесу можна визначити бухгалтерський облік як інститут суспільно-економічного розвитку, що, підпорядковуючись усталеним правилам, запроваджує власні, обов'язкові для бізнесу. Ті, хто сьогодні його творять, розвивають, модернізують, знаходяться в активному пошуку нових бізнес-моделей для налаштування ефективної економіки. Система не може бути сформована із шаблонів. Потрібне нове бачення, нова ідея, нестандартний підхід, що пристосовує її до динаміки світу. «Штучний інтелект» не адаптований до такого завдання, потрібними є реальні знання. Нешаблонні, незапрограмовані, а такі, що є новациєю.

Обліково-звітна інформація є «нормою», достатньою для бізнесу не просто підтримувати життєдіяльність, а й органічно роз-

виватися. Користувачеві потрібен гарант. Психологія людини є такою, що вона має бути переконана реальними доказами, тобто «не повірю, доки не пересвідчусь». Однак, досвід здебільшого здобувається через отримання негативних результатів. Обліково-звітна інформація є позитивним результатом з точки зору достовірності даних. Проте, дослухаються до неї якщо є потреба оцінити показники в динаміці, визначити відхилення, мати уявлення про загальний фінансово-господарський стан. А те, що вона є джерелом для моделювання бізнесу, розуміють і враховують виключно одиниці. Максимальна точність даних є важливою, проте не визначальною метою складання звітності. Користувачеві потрібно отримати не правдиву, а істинну інформацію. Знову виникає потреба звернутися до філософії, в якій істину «...розуміють як знання, яке відповідає дійсності. А характер і ступінь цієї відповідності змінюються в певних межах, уточнюється у зв'язку з прогресом науки і практики» [6, с. 120]. Істинна інформація — це така, що відповідає об'єктивній реальності у даний момент. Істина не може мати статичний характер, а є динамічною категорією, що прямо залежить від ідеології, яка панує в суспільстві та економіці. Ідеологія є управляючою системою поглядів, що пристосовують суспільство до дійсності. Ідеологія має будівничий і руйнівний характер одночасно, оскільки неможливо без відмови від минулого сподіватись на досягнення в майбутньому. Істина в бухгалтерському обліку є другорядним поняттям, а критерієм вибору методологічного підходу є корисність. Таку позицію займав голова інституалістської школи бухгалтерського обліку Джордж Олівер Мей [7]. Корисність обліково-звітної інформації в тому, що на її підставі обґрунтовуються рішення, знижується фінансово-економічна невизначеність і максимально регулюються ризики. Хибним є очікування, що володіння показниками облікової звітності вирішить проблеми в діяльності суб'єкта господарювання. Вони є необхідною основою для таких рішень, а не готовим планом дій.

У галузі бухгалтерського обліку доречно виділити поняття «винахід», що відображає рішення завдання, пов'язане з управлінням інформацією. У класичному розумінні винахід ототожнюється з матеріальним інструментом, що полегшує роботу індивіда. Стосовно бухгалтерського обліку винахід є складнішим поняттям, оскільки орієнтує на новизну в інформаційному стандарті. Винаходом є облікова політика, яка кожний раз є іншою,

новою, несхожою на інший варіант. Облікова політика є правилом, що викладене у наказі та обов'язкове для виконання упродовж діяльності суб'єкта господарювання. Першість у регулюванні цього правила мають законодавчі інститути, після яких втручання дозволене фахівцю з бухгалтерського обліку. Зміни в цьому правилі не радо заохочуються, оскільки вони є віддзеркаленням можливих спроб маніпуляцій задля отримання потрібного інформаційного результату. З висновків О.М. Петрук, Т.В. Барановської: «За допомогою такого інструменту стає можливим не тільки процес «локального нормотворення», але і процес економічного регулювання бухгалтерського обліку» [8, с. 152]. Облікову політику також можна назвати філософією, оскільки вона налаштовує на висловлення власного ставлення до методів, принципів та процедур щодо організації бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік модернізований у спосіб пізнання. Є новим світосприйняттям, яке не обмежується тільки рамками цифр, а проходить «червоною лінією» через розум, уяву, образи у бухгалтера для його особистої самореалізації та самоактуалізації бізнесу. До бухгалтерського обліку доречно застосувати результат концепції американського філософа П. Сूपпеса — обґрунтування та застосування до емпіричних наук методу аксіоматизації [9]. По-перше, бухгалтерський облік цілком належить до категорії емпіричних наук. Те, що бухгалтерський облік є наукою вже не викликає жодного сумніву і цьому питанню приділили свою увагу визнані та молоді вчені, які обґрунтовано довели свою позицію [10–12]. Чи є бухгалтерський облік емпіричною наукою, цей висновок усебічно, із посиланням на праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, обґрунтував С.Ф. Легенчук [13]. Аксіоматичний метод передбачає формування теорії через групу аксіом і постулатів, що в сукупності є базисом запропонованої теорії. З цього, бухгалтерський облік є переліком постулатів та аксіом, які в поєднанні з динамікою суспільства, економіки, наукової думки сприяли його трансформації та модернізації. Одним з постулатів бухгалтерського обліку слід назвати додержання його фундаментальних принципів, які закріплені стандартами обліку. У цьому закріпленні реалізований аксіоматичний метод, оскільки визначені принципи відображають суть теорії бухгалтерського обліку. Вони вибрані не випадково, а зважено, відповідно до первісної ідеї бухгалтерського обліку. Постулати та аксіоми бухгалтерського обліку можна перерахувати за текстом Закону України

«Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», стандартів бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових документів, що регулюють теорію та методологію бухгалтерського обліку. Важливіше зрозуміти, що втілює в себе поняття «аксіома» і «постулат» стосовно системи бухгалтерського обліку. Аксіома є тим, що не потребує доказів. Тобто є очевидним і незаперечним твердженням, яке приймається розумом людини без звернення до додаткової інформації. Початкові знання через групу фактів трансформуються в аксіоми. Аксіоматичний погляд на бухгалтерський облік дозволяє виділити прості істини, що завдяки фактам, набутим через досвід, розвиваються до стану беззаперечних. Наприклад, обліковою аксіомою є основне облікове рівняння — підсумки активу і пасиву балансу є однаковими. Наявність аксіом значно спрощує процес підготовки інформації для користувачів, оскільки останні таким чином дещо притримують свої забігання стосовно аналітичності, управлінського характеру та прогнозованості облікових показників.

Бухгалтерам притаманне логічне мислення, а точність є «ввічливістю». Базисом їх роботи є комплекс постулатів, що визначають вектор бухгалтерського обліку. Кооперація правил не є статичною величиною, а змінюється залежно від потреб зовнішнього оточення. Мова не йде про глобальні зміни в основі бухгалтерського обліку. Проте, їх присутність розвиває традиційний фундамент. Думати як бухгалтер — це думати іншими категоріями, в яких немає місця випадковості. Останні публікації про бухгалтерський облік вирішують саме це завдання. Зокрема, книга А.В Гартвича «Популярная бухгалтерия. Как понять бухгалтерский учет» орієнтує читача на його трактування та розуміння [14]. Автор намагається донести до читача бухгалтерський облік таким чином, щоб він «пропустив його через себе». Ця думка є правильною, оскільки розуміння облікових даних передбачає інше сприйняття інформації. Залучення філософських аспектів до бухгалтерського обліку покликане спростити викладення обліково-звітної інформації. Кожна категорія, процес, явище в світі є складними та багатогранними. Коли узгоджується, визначається уявлення про них, значно спрощується процес комунікації між різними індивідами. Так само в бізнесі та економіці, які існують за рахунок налагоджених інформаційних та фінансових комунікацій. Кожному користувачеві надано невід'ємне право доступу до фінансової звітності. Проте, це не

завжди гарантує її розуміння. Мета значно глобальніша — осмислити реальну сутність інформації, запроповану системою бухгалтерського обліку.

Бухгалтери, на відміну від інших фахівців, відповідальних за розвиток бізнесу, володіють унікальним інформаційним світоглядом, що стоїть в одному ряду з програмуванням та моделюванням. Кожен інформаційний процес можна запрограмувати та змоделювати, проте ефект буде короточасним, адже постійно слід вносити корективи залежно від умов внутрішнього та зовнішнього середовищ. Інформаційній системі не притаманна виключно технічна природа. Інформаційною системою цілком розумно назвати людину, яка щоденно виконує різні операції з інформацією та налагоджує обмін нею із зовнішнім середовищем. Тому, щоб збагнути можливості та шляхи оптимізації інформаційно-аналітичного бізнесу, дослідження проведено через професійно-світоглядний рівень, на якому формується істинне знання. В бізнесі особливо наочно показано, що знання не є продуктом пам'яті, а визначено як вираження думки фахівців, що необмежені у висловленні своєї позиції та мають можливість коригувати її зважаючи на внутрішні та зовнішні зміни. Для бухгалтерського обліку коло обмежень більш звууже можливості фахівців, проте вони вільні в рамках встановлених правил, більше того, змінюють їх, якщо пропозиції є необхідними, обґрунтованими та якіснішими за попередні.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У статті викладено міркування та пропозиції орієнтовані на розвиток обліково-аналітичного забезпечення бізнесу, спрощення бухгалтерського обліку та його пристосування до реальності, в якій менеджмент ставиться вище через його близькість до процесу прийняття рішень. Змінити цю ситуацію можна узгодивши «обліксприйняття» двох різних «таборів» — самих обліковців і всіх інших.

Бібліографічний список

1. *Легенчук С. Ф.* Структура наукової теорії в бухгалтерському обліку: філософський аналіз [Електронний ресурс] / С. Ф. Легенчук // Міжнародний збірник наукових праць. — Вип. 2 (17). — С. 205–215. — Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.ua/1323/1/28.pdf>.

2. Очень краткая история российского бухгалтерского учета [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://goo.gl/UkYvGS>.

3. *Чистякова Л. И.* Власний капітал у кредитних спілках: філософський, організаційний та обліковий аспекти / Л. И. Чистякова // Научные 199 труды ДонНТУ. Серия : экономическая. — 2009. — Вып. 36-2. — С. 199–203.

4. *Сук Л. К.* Фінансовий облік: навч. посібник. — 2-ге вид., перероб. і доп. [Электронный ресурс] / Л. К. Сук, П. Л. Сук. — К. : Знання, 2012. — 647 с. — Режим доступа : <http://goo.gl/qOA4xK>.

5. *Каримов Ш.* Метабизнес — технология успешного бизнеса [Электронный ресурс] / Ш. Каримов, И. Чекотин. — Библиотечка метабизнесмена. — Режим доступа : <http://metabiznes.su/book2/index.php>.

6. *Ищенко М. П.* Сутність та особливості істини і сучасних ідей в економіці / М. П. Ищенко, І. І. Руденко // Фінансовий простір. — 2013. — № 1 (9). — С. 119–129.

7. *Мэй Джордж Оливер* [Электронный ресурс] / Бухгалтерский словарь // Энциклопедии и словари. — Режим доступа : <http://goo.gl/5C5Vq9>.

8. *Петрук О. М.* Облікова політика підприємства в системі регулювання бухгалтерським обліком [Електронний ресурс] / О. М. Петрук, Т. В. Барановська // Міжнародний збірник наукових праць. — Вип. 3. — С. 133–153. — Режим доступа : <http://eztuir.ztu.edu.ua/3016/1/133.pdf>.

9. *Кохановский В. П.* Философия для аспирантов : учебное пособие : Изд. 2-е [Электронный ресурс] / В. П. Кохановский, Е. В. Золотухина, Т. Г. Лешкевич, Т. Б. Фатхи [ответственный редактор: д-р философских наук, проф. В. П. Кохановский]. — Серия «Высшее образование». — Ростов н/Д : Феникс, 2003. — 448 с. — Режим доступа : <http://goo.gl/lkIKCz>.

10. *Бондарчук В. В.* Функції бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності / В. В. Бондарчук // Вісник ЖДТУ. — 2011. — № 1 (55). — С. 35–39.

11. *Легенчук С. Ф.* Підходи до розвитку науки «бухгалтерський облік» як соціального куматоїда в постіндустріальній економіці [Електронний ресурс] / С. Ф. Легенчук. — С. 499–504. — Режим доступа : <http://goo.gl/GmHfRc>.

12. *Семкина Т. В.* Идентификация бухгалтерского учета как науки / Т. В. Семкина, О. А. Сизоненко, Е. В. Худоба // БизнесИнформ. — 2011. — № 2 (2). — С. 82–84.

13. *Легенчук С. Ф.* Розуміння бухгалтерського обліку як науки: історія проблеми, дискусійні питання та шляхи розвитку / С. Ф. Легенчук // Вісник ЖДТУ. — 2010. — № 4 (54). — С. 109–117.

14. *Гартвич А.* Популярная бухгалтерия. Как понять бухгалтерский учет / А. Гартвич. — СПб.: Питер, 2014. — 272 с. — (Бухгалтеру и аудитору).

References

1. *Lehenchuk, S. F.* «Struktura naukovoï teorii v bukhgalterskomu obliku: filosofskyi analiz» [The structure of scientific theory in accounting: a philosophical analysis]. // Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats, vol. 2 (17). — P. 205–215. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1323/1/28.pdf> [In Ukrainian]
2. *Ochen kratkaia istoriia rossiiskogo buhgalterskogo ucheta* [A very brief history of Russian accounting]. // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://goo.gl/UkYvGS> [In Russian]
3. *Chystiakova, L. I.* «Vlasnyi kapital u kredytnykh spilkakh: filosofskyi, orhanizatsiynyi ta oblikovyi aspekty» [Shareholders equity in credit unions: the philosophical, organizational and accounting aspects]. // Nauchnyie 199 trudy DonNTU. Seriiia : ekonomicheskaiia, vol. 36-2. — Donetsk (2009). — P. 199–203 [In Ukrainian]
4. *Suk, L. K., Suk, P. L.* «Finansovyi oblik», navchalnyi posibnyk, 2-he vydannia, dopovnene i pereroblene [Financial Accounting, study guide, 2nd edition, revised and enlarged]. — Kiev: Znannia (2012). — 647 p. // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://goo.gl/qOA4xK> [In Ukrainian]
5. *Karimov, Sh., Chekotin, I.* «Metabiznes — tehnologiiia uspeshnogo biznesa» [Metabusiness — technology of successful business]. // Bibliotechka metabiznesmena // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://metabiznes.ru/book2/index.php> [In Russian]
6. *Ishchenko, M. P., Rudenko, I. I.* «Sutnist ta osoblyvosti istyny i suchasnykh idey v ekonomitsi» [The essence and peculiarities of truth and modern ideas in the economy]. // Finansovyy prostrir, no. 1 (9) — Kiev (2013). — P. 119–129 [In Ukrainian]
7. *Mey, Dzhordzh Oliver* / Buhgalterskiy slovar // Entsiklopedii i slovari // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://goo.gl/5C5Vq9> [In Russian]
8. *Petruk, O. M., Baranovska, T. V.* «Oblikova polityka pidpryyemstva v systemi rehulyuvannya bukhgalterskym oblikom» [Accounting policies of the enterprise in the system of regulation of accounting]. // Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh prats, vol. 3. — P. 133–153. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://eztuir.ztu.edu.ua/3016/1/133.pdf> [In Ukrainian]
9. *Kohanovskiy, V. P., Zolotuhina, E. V., Leshkevich, T. G., Fathi, T. B.* «Filosofiya dlya aspirantov», uchebnoe posobie, 2-he vydannia [Philosophy for graduate students, study guide, 2nd edition]. / executive editor: Dr. of Philosophy, Professor. V.P. Kochanowski. — Seriya «Vyisshie obrazovaniie». — Rostov-on-Don: Feniks (2003). — 448 p. // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://goo.gl/IkIKCz> [In Russian]

10. *Bondarchuk, V. V.* «Funktsiyi bukhhaltenskoho obliku yak nauky ta praktychnoyi diyalnosti» [The functions of accounting as a science and practical activities]. // *Visnyk ZhDTU*, no. 1 (55) — Zhytomyr (2011). — P. 35–39 [In Ukrainian]

11. *Lehenchuk, S. F.* «Pidkhody do rozvytku nauky «bukhhalterskyy oblik» yak sotsialnoho kumatoyida v postindustrialniy ekonomitsi» [Approaches to development of science «accounting» as a social kumatoid in post-industrial economy]. — P. 499–504 // [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://goo.gl/GmHfRc> [In Ukrainian]

12. *Semkina, T. V., Sizonenko, O. A., Hudoba, E. V.* «Identifikatsiya buhgalterskogo ucheta kak nauki» [Identification of accounting as a science]. // *BiznesInform*, no. 2 (2) — Kharkiv (2011). — P. 82–84 [In Russian]

13. *Lehenchuk, S. F.* «Rozuminnyya bukhhaltenskoho obliku yak nauky: istoriya problemy, dyskusiyini pytannya ta shlyakhy rozvytku» [Understanding of accounting as a science: the history of problem, debatable questions, and ways of developing]. // *Visnyk ZhDTU*, no. 4 (54) — Zhytomyr (2010). — P. 109–117 [In Ukrainian]

14. *Gartvich, A.* «Populyarnaya buhgalteriya. Kak ponyat buhgalterskiy uchet» [A popular accounting. How to understand the accounting]. — St. Petersburg: Piter (2014). — 272 p. — Buhgalteru i auditoru [In Russian]

Стаття надійшла до редакції 28 квітня 2014 р.

УДК 657.000.141

Бочуля Татьяна Владимировна,

канд. экон. наук, доц.,

доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита,

Харьковский государственный университет

питания и торговли

(61051, Украина, Харьков, ул. Клочковская, 333)

E-mail: bochulya@i.ua

ФИЛОСОФСКИЙ ПОДХОД В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ В СИСТЕМЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ БИЗНЕСА

АННОТАЦИЯ. Информационное обеспечение бизнеса сегодня интересует всех исследователей, которые высказывают различные мнения по этому вопросу. В предлагаемой статье обоснована необходимость базирования бухгалтерского учета на философском фундаменте. Информация сегодня изложена через полезные знания, которые являются составляющими управленческих процессов. Среди разных возможностей, которыми можно овладеть через управление знаниями,

недостаточно развитым является познание информационного мира путем изменения мировоззрения. Опираясь на предыдущие исследования относительно философии в бизнесе и экономике, оформлено понятие «метаучет», вмещающее в себя идею целостной системы обработки, хранения и распространения между разными группами пользователей информации-знаний, отражающих все стороны финансово-экономической жизни бизнеса, которое вполне может и должно быть применено к бухгалтерскому учету. Таким образом, определено начало эксперимента по оптимизации информационно-аналитического обеспечения бизнеса через координацию информационной энергии относительно финансово-хозяйственного состояния предприятия. Показана возможность отойти от устоявшихся шаблонов без нарушения основ теории и методологии учета, что позволит мастерски управляться с методами, принципами и процедурами бухгалтерского учета для развития бизнеса. Через понятие метаучета изменено представление о бухгалтере и доказана его принадлежность к творцам, которые через разработку учетной политики, согласно собственному видению предприятия, определяют механизм управления предприятием. Предложенное исследование является началом дальнейшей основательной работы, в которой планируется расширить внесенные предложения, углубить сложившиеся взгляды и найти новые возможности для развития информационно-аналитического бизнеса в соответствии с реалиями современности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: бухгалтерский учет, информация, знания, философия, метаучет

UDC 657.000.141

Bochulia Tetiana Volodymyrivna,

Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of Department of Accounting and Auditing
Kharkiv state university of food technology and trade
(333, str. Klochkivska, Kharkiv, 61051, Ukraine)
E-mail: bochulya@i.ua

PHILOSOPHICAL APPROACH IN ACCOUNTING IN THE SYSTEM OF INFORMATIONAL BUSINESS SUPPORT

ABSTRACT. *Informational business support nowadays is a subject of interest to many researchers who express different thoughts on this matter. Necessity of basing accounting on a philosophical foundation is justified in the article suggested. Information today is presented in the useful knowledge that is a component of administrative processes. Cognition of the informational world through changes in the outlook is not quite developed among various possibilities that can be mastered via managing knowledge. The concept of 'meta-accounting' is defined basing on the previous researches on philosophy in business and economics. This notion includes the idea of integral system of*

processing, keeping and spreading among the different groups of users information-knowledge that reflects all the sides of financial and economic existence of business. This notion definitely can and has to be applied to accounting. Hence the beginning of the experiment on optimization of informational and analytical business support through coordination of informational energy as to financial and economic state of an enterprise is determined. The possibility to move away from established patterns without violating the basics of accounting theory and methodology is presented which will allow to operate accounting methods, principles and procedures skillfully for business development. The perception of accountant is changed through the notion of meta-accounting and his affiliation to artists who determine the mechanism of enterprise management by working out the accounting policy according to their own seeing of entity is proved. The suggested research is the beginning of further profound work that is planned to amplify propositions made, deepen formed opinions and find new possibilities for informational and analytical business development according to the modern reality.

KEY WORDS: *accounting, information, knowledge, philosophy, meta-accounting.*